
BULETINUL SOCIETĂȚII POLITECNICE

PARTEA TECNICĂ

Studiu comparativ

al legilor

Prusiană, franceză, belgiană, italiană și română

cu privire la

Organizarea corpului tehnic

CONCLUZIUNI

În vederea modificării legii de organizare a corpului tehnic român, am crezut că facem operă folositoare, publicând câte-va din legile similare ale Apusului. Din studiul lor atentiv răsar de la sine concluziuni, dintre cari unele s'ar putea adopta imediat de legiuitorul român, iar altele ar constitui de-o-camdată un „pium desideratum“. Evident că în țările cu o civilizație veche, cu așezăminte bătrâne, având un început modest și o evoluție specific națională în curgerea vremii, s'a ajuns în anumite materii la niște concepțiuni, ce pot sta alături cu imagina echilibrului stabil.

În graba de a înzestra statul român cu toate instituțiile trebuincioase îndeplinirii nevoilor sale, legiuitorul nostru a trecut dese ori peste spiritul legilor, ce le copia, lăsând urmașilor sarcina de a se reculege și de a pricepe adânc rostul acestor felurite instituțiuni, a căror desăvârșire temeinică, conformă cu geniul poporului român și împrejurările locale va fi opera viitorului.

În partea întâi a acestui studiu se vor pune față în față legile de organizare ale corpului de ingineri din Prusia și Franța, căutându-se a se arunca deplină lumină asupra deosebirilor fundamentale ce există între ele; partea a doua va cuprinde o scurtă ochire asupra legilor belgiană și italiană, insistându-se în deosebi asupra modului copierii acestor legi după cea franceză; partea a treia va fi conșa-

crată studiului paralel al câtor-va articole din legea română și concluziunilor.

* * *

Inginerii funcționari ai statului prusian n'au o lege specială de organizare, precum n'au o atare lege, toate celelalte categorii de funcționari publici prusieni. Dacă legile de recrutare a personalului sunt necesar felurite având în vedere specialitatea studiilor și a pregătirii practice, toate celelalte dispozițiuni, constituind statutul funcționarului public sunt aceleași pentru toți servitorii statului.

Opera legiuitorului prusian este unitară și generală. Cu aceeași ochi privește el toate elementele constitutive ale acestui factor, ce muncește și se devotează binelui public. Pătruns de adevărul, că un stat nu poate progresa de cât având organe active și destoinice, regatul prusian a elaborat un monument de legi, în care se oglindește tot spiritul de metodă, cinste și echitate al rasei germane.

Principiile generale ale statului funcționarului public prusian sunt următoarele:

1. Nimeni nu este admis în serviciu public, mai înainte de a fi făcut dovada, că poate ocupa cu demnitate și sub proprie răspundere oficiul public respectiv.

2. Această dovadă se face numai pe cale de examen. Candidatul, posesor al titlurilor legiuite, face prealabil un stagiul practic fără leafă de câți-va ani. În acest interval îi este notat zelul, destoinicia și viața privată de către șefii respectivi, care îi eliberează un certificat. În teinele acestuia se înfățișează înaintea comisiunii examinatoare, care apreciază cunoștințele teoretice și mai ales practice ale candidatului.

3. Odată numit, funcționarul public este angajat pe viață.

4. Funcționarul de acelaș rang din ori-ce administrație este plătit' cu aceeași leafă.

5. Innaintările se fac numai la vechime și în mod automat din trei în trei ani, până la cele mai înalte trepte ale ierarhiei. Numai înaltele demnități ale statului sunt rezervate personalităților strălucite, care s'au impus alegerei prin talentul și vrednicia lor.

6. Ori-ce funcționar are locuință în natură sau o indemnizație de chirie, variind nu numai după rangul funcționarului, ci și după localitatea de reședință.

7. Ori-ce permutare nu se poate face de cât cu acordarea unei cuviincioase indemnizațiuni de transport și cu condițiunea că noul post să fie retribuit cel puțin egal cu cel vechiu.

8. Rețineri pentru pensiuă nu se fac, de oare-ce pensiuă se servește sub titlul de răsplată a serviciilor aduse de slujbaș statului.

9. Stabilitatea or-cărui funcționar este asigurată prin instituirea a două grade de jurisdicțiune, singure competente a judeca în materie disciplinară și abateră de la datorie, pronunțând eventual o sentință de revocare, destituire sau punere în disponibilitate.

10. Funcționarul public poate fi membru al parlamentului.

11. Funcționarul public nu poate avea nici o altă ocupațiune lucrativă.

Acestea fiind principiile generale, ce guvernează statutul funcționarului public prusian, nu ne mai rămâne de cât să expunem dispozițiunile speciale adoptate pentru corpul de ingineri, fie ei ocupați în căile ferate, fie în serviciile hidraulice, fie în serviciul de poduri și șosele.

Legea prusiană nu prevede pentru ingineri grade și clase, există numai funcțiuni și o înaintare pe loc. Numai înaltele posturi de consilier ministerial și director al unei rețele de cale ferată sunt acordate la alegere și retribuite cu salarii singuratică. Pe câtă vreme atribuțiunile de întreținere și executare de lucrări curente sunt încredințate unui personal cu educație esențialmente practică, ales pe cale de examen, dintre absolvenții școalelor tehnice (de meserii) inferioare și care dețin posturile de sub-șef de secție la întreținere, asistent de atelier, subinspector de tracțiune sau de exploatare, numai atribuțiunile de proiectare, conducere și supraveghere superioară a lucrărilor și personalului sunt încredințate corpului de ingineri, ca unora ce au pe lângă cunoștințe practice și un bogat bagaj teoretic¹⁾.

Pentru a fi numit inginer (Baubeamter) în serviciul statului, candidatul trebuie să treacă un examen public. Pentru a fi admis la examen se cere diploma de absolvire a unei școale tehnice superioare și certificatul constatator al efectuării în chip mulțumitor al unui stagiu în biurou și pe șantier de trei ani. Cei reușiți sunt proclamați „Königlicher Regierungs Baumeister“ și numiți la vacanță în serviciul statului în specialitatea respectivă.

Salariul cu care se începe este de 3.600 M. anual, nesupus nici unei rețineri din partea Statului, plus locuința sau indemnizație de chirie și cărămidă respectivă. Salariul cel mai urcat este de 7.200

1) Vezi Buletinul Soc. P., No. 7 din Iulie 1909.

M. anual. Diferența de 3.600 M. este împărțită în șase trepte de câte 600 M. După trecerea fie-cărei perioade de trei ani inginerul dobândește pentru vechime sporul de salariu de 600 M., așa în cât după 18 ani ajunge la cifra de 7.200 M. și îl dobândește în mod automat fără recomandăția superiorului și fără intervenția ministrului și a șefului statului ¹⁾).

Este îndepărtat de la această înaintare inginerul căzut sub urmărirea legilor disciplinare sau penale. Cele dintâi pot fi contravenite atât în serviciu, cât și în viața privată, chiar aceia dusă înainte de a fi intrat în serviciul public.

Purtarea obicinuită a funcționarului, atât în serviciu cât și afară de serviciu trebuie să-i atragă stima generală; el trebuie să evite orice act, ce ar aduce știrbire demnității și încrederii datorite dregătorului public.

În serviciu el trebuie să îndeplinească toate obligațiunile și datoriile funcției încredințate în feluritele ei direcțiuni, adică facerea serviciului, prezența la post în orele de serviciu, discrețiunea, etc. Este supus urmării disciplinare funcționarul vinovat de beție în sau afară din serviciu, de contractare ușuratică de datorii, de necuviință față de public, primire de daruri sau bacșișuri, etc.

Ast-fel sistemul înaintării la alegere este cu totul necunoscut în Prusia. Autoritatea constituită ia toate măsurile cuviincioase pentru a nu îngădui intrarea în sânul ei de cât persoanelor vrednice, cari vor să se devoteze cu toată sinceritatea serviciului public. Cât de mare este greutatea la intrare, mai mare este solitudinea arătată funcționarului. El știe că traiul îi este asigurat pe viață și că sporul de salariu îi vine automat cu creșterea vechimei sale de serviciu și a greutăților vieții. Funcționarul neînaintat cunoaște motivul acestei măsuri, căci totul se petrece la lumina zilei și în știința tuturor.

Totul respiră cea mai înaltă moralitate!

* * *

Franța n'a săvârșit încă opera de stabilire a statutului funcționarului public, așa că în zadar ar căuta acolo cercetătorul niște principii generale, cari să guverneze întreaga materie. Fie-care categorie de funcționari posedă organizație aparte cu norme speciale de recrutare, salariere, înaintare, etc. De aceia acolo există antagonism între feluritele categorii de funcționari publici, iar înaintările

1) Numai consilierii ministeriali au salariu între 7.500 — 11.000 M. anual, precum și directorii celor 22 rețele de cale ferată au salariul unic de 11.000 M.

sunt pătate de abuzuri și nedreptate, determinate de solicitări, intervențiuni, recomandății stăruitoare etc. lucru necunoscut în Prusia.

Legea de organizație a corpului de poduri și șosele din Franța este opera lui Napoleon I. La 13 Octombrie 1851 s'a dat un decret, prin care se făcea modificări de amănunt acestei legi, iar la 24 Decembrie 1907, s'a schimbat parțial norma de recrutare a inginerilor. Sub prevederile acestei legi cad numai *inginerii din serviciul de poduri și șosele și serviciile hidraulice*, fiind-că pe vremea lui Napoleon, locomotiva nu fusese încă imaginată ear mai târziu, nu Statul, ci companiile particulare au construit și exploatat exclusiv căile ferate din Franța până în 1878, când ministrul Freycinet hotărî construirea de către Stat a unei mici rețele de căi ferate.

La 25 August 1804, Napoleon dădu un decret prin care reorganiza din temelii corpul de poduri și șosele dând o strălucire și un prestigiu necunoscut înainte acestui corp, către care se simțea atras prin iubirea sa de matematici. Nici odată poate nu s'a adevărit mai bine cunoscuta constatare, că opera unui om oglindește credincios personalitatea sa.

Corpul de poduri și șosele francez, conceput de Napoleon, trebuia să aibă o întinsă instrucțiune matematică și științifică în general și o erarhie militărească cu grade și clase.

Principiul unei educațiuni exagerat matematică, în paguba experiențelor și cercetărilor practice este azi socotit ca total greșit. Cât de adevărat este aceasta, o dovedește superioritatea tehnică a Germaniei, unde aplicațiile practice de laborator, biou sau șantier sunt prețuite după adevărata lor valoare. Inginerii francezi au părăsit în mâinile conductorilor operațiile pe teren și redactarea proiectelor curente în bioururi, nerezervând pentru sine de cât speculațiuni matematică și proiecte de mari lucrări de artă, ce necesar sunt rare chiar într'o țară bogată ca Franța.

Pe câtă vreme statul prusian își recrutează personalul, de care are nevoie, dintre miile de ingineri, eșiți în fie-care an, din cele opt școli politehnice ale imperiului german, statul francez nu și-i poate recruta de cât din singura școală de poduri și șosele din Paris.

Tinerii doritori a intra în serviciul Statului în corpul de poduri și șosele trebuie să absoalve întâi școala politehnică. Primii clasificați ai acestei școli sunt numiți *levi-ingineri* și trecuți ca bursieri ai Statului în școala națională de poduri și șosele. Diploma de absolvire a acestei școli conferă dreptul de a fi numit *fără nici un examen* în corpul de poduri și șosele cu gradul de inginer ordinar clas. III-a.

Legea franceză prevede o erarhie inginerească, similară celei militare. Copiind gradele ofițerești ale armatei Napoleon institue gradul de inginer ordinar, inginer șef și inginer inspector general, fie-care având 2 clase, afară de întâiul, care are trei. În acea epocă sbuciumată de războaie continue era fatal ca spiritul militar să coloreze o lege de organizare a unor profesioniști civili.

Franța avea 108 departamente. Napoleon pune în capul fiecărui departament un inginer-șef (care se poate asimila cu ofițerul superior), având de rezolvat ori-ce chestiune tehnică din această despărțire teritorială. Inginerul-șef este secundat de mai mulți ingineri ordinari (care se pot asimila cu ofițerii inferiori). Fie-care inginer ordinar are sub autoritatea sa mai mulți conductori, oameni formați pe teren în practica meseriei ca și sub-ofițerii. Mai multe departamente constituiesc o diviziune (de clasa II-a). Serviciul întreg este condus de un director general, asistat de un mare stat major, pe care Napoleon îl numește consiliul general de poduri și șosele. Acest consiliu format din 5 ingineri inspectori-generalii clasa I și 5 de clasa II-a, chemați pe rând la Paris în acest scop, se întrunește odată pe săptămână și are competența de a examina proiectele, planurile, memoriile, contabilitatea etc., serviciului și a-și da avizul asupra înaintării personalului tehnic.

Cadrele stabilite de Napoleon au fost sporite ulterior la treptele superioare ¹⁾.

Innaintările sunt propuse de superiorul erarhic la alegere și vechime. Tabloul este alcătuit de consiliul general de poduri și șosele, care are de apretiat valoarea celor propuși numai din acelaș serviciu, adică din serviciul de poduri și șosele. *În acest caz inginerii propuși la innaintare la alegere, constituiesc cantități perfect comparabile*, ca unii ce fac acelaș serviciu, aceleași lucrări. Măsura mai este logică și din punctul de vedere, că inferiorul este cunoscut de superior, care îl inspectează, îl supraveghează și deci îl cunoaște, fiind știut în deobște că în acelaș serviciu toți ingineri se cunosc.

Leafa cu care se începe este de 5.000 fr. anual; leafa cea mai înaltă fiind de 17.500 fr. afară de diurne și deplasări. *Innaintările în grad se fac prin decret prezidențial, în clasa prin decizie ministerială.*

* * *

1) Vezi buletinul S. P. No. 9 din 1909. La sfârșitul acestui studiu se va da un tablou comparativ între Franța, Italia, Belgia și România.

Când statele latine mai noi ca Italia, Belgia etc., au simțit nevoia de a organiza corpul de ingineri al Statului, atunci au căutat un model în străinătate și l'au ales pe cel francez. Prin legea de la 15 Iulie 1882 cu modificările din 5 Iulie 1892 și 15 Iunie 1893 se săvârși organizarea corpului de geniu civil italian; prin regulamentul organic din 18 Decembrie 1908 corpul de poduri și șosele belgian.

Atât legiuitorul italian cât și cel belgian au copiat aproape întocmai — cu mici modificări de amanut — legea franceză. Așa legea belgiană prevede bunioară 4 grade în loc de trei și anume: inginer ordinar, inginer principal, inginer șef și inginer inspector general, iar înaintările se fac numai la vechime. Ambele țări își recrutează ingineri pe cale de *examen public*.

Intocmai ca și în Franța sub prevederile sus numitelor legi nu cad de cât inginerii din serviciul de poduri și șosele și serviciile hidraulice, distribuite ca și acolo, teritorial.

În capul fie-cărui serviciu tehnic al unei provincii este în Italia un inginer șef, iar în Belgia un inginer șef director, iar în lipsa acestuia un inginer principal. În ambele țări inginerul șef are sub privegherea sa mai mulți ingineri ordinari. Fie-care din aceștia are mai mulți conductori. Mai multe provincii alcătuiesc un cerc de inspecție, condus de un inginer inspector general, care exercită o menire de înalt control asupra chipului cum sunt întreținute și executate lucrările.

În Italia nu există de cât aceste cercuri de inspecție, în Belgia există și funcțiunea de director general de poduri și șosele.

În ambele țări există cu aceleași atribuțiuni un consiliu general de poduri și șosele, care în Italia se numește „Consiliul superior de lucrări publice“.

În ambele țări nu se poate înainta de cât în limita cadrelor. Anii de vechime ca și salariile variază.

* * *

Legea română din 9 Iunie 1894 cu modificările ei din 25 Decembrie 1898 și 1 April 1900 este copiată după legea franceză. Pe când însă legiuitorul italian ca și cel belgian copiind legea franceză, talmăcesc credincios spiritul acestei legi și o fac să îmbrățișeze exact aceiași categorie de funcționari ca în Franța, legiuitorul român se îndepărtează cu totul de la principiile ei, creând prin aceasta o stare de lucruri nelogică și vițioasă.

Astăzi există următoarea situație: este o aceeași lege de or-

ganizare a corpului tehnic al Statului în Franța, Italia, Belgia și România; pe când însă în cele dintâi trei sub prevederile acestei legi nu cad de cât inginerii din serviciul de poduri și șosele și serviciile hidraulice, sub prevederile legii române, cad și inginerii din căile ferate și serviciile detașate. În România sunt 80 de ingineri în serviciul de poduri și șosele și 30 în serviciile hidraulice total 110; pe când în căile ferate sunt 215 iar în cadrul detașat 85 total 300; totalul general 410.

Or dacă unele dispozițiuni ale legii pot fi aplicabile pentru toți inginerii funcționari, bunăoară ca existența gradelor, recrutarea, salarizarea, pensionarea, disciplina, etc. altele ca efectivul gradelor, unele faze din actul înaintărilor etc., nu pot fi.

În adevăr, cine contestă folosul existenței gradelor de *inginer ordinar*, *inginer-șef*, și *inspector general*, cari își au rostul lor practic în organizarea serviciilor? Cine contestă folosul fixării unui comun salariu, unui comun număr de ani de serviciu, unor comune regule de stabilitate și disciplină, unei aceleiași norme de recrutare etc.

Cine nu vede însă siluirea spiritului legii franceze și a bunului simț în comuna fixare a efectivului cadrelor și modului de a face înaintările?

În adevăr, legea franceză și după ea cea italiană și cea belgiană inspirându-se din trebuința împrejurărilor locale crează gradul de inginer-șef, merit a conduce serviciul unui departament sau provincii respective. Acolo — și acela este spiritul legii — ori-ce inginer-șef, trebuie să aibă sub autoritatea sa mai mulți ingineri ordinari.

Mai multe departamente sau provincii, alcătuiesc o diviziune, condusă de un inginer inspector general.

Din acest fel de organizare rezultă un oare-care raport numeric între efectivele feluritelor grade și clase.

Extinzând aceste principii și la căile ferate — în serviciile detașate nu se fixează efectivul cadrelor — legea română a creat o situație generală turbure și păgubitoare. În adevăr, pe când în unele servicii de fie-care inginer-ordinar este și un inginer-șef și chiar mai mulți, în altele de fie-care 7—8 ingineri ordinari este câte un inginer-șef. Adică unele servicii ale Statului au coprins gradele superioare în paguba altor servicii ale statului, ceea-ce însemnează că există servicii unde personalul este favorizat în privința înaintării și servicii în care personalul este năpăstuit în privința înaintării.

Legea franceză și italiană ca și cea română, prevăd pentru

inginerii distinși, o înaintare repede în virtutea unei alegeri. În Franța și Italia, această alegere se face ca și la noi de comitetul inspectorilor generali. Pe când însă acolo sunt comparați numai inginerii din acelaș serviciu, având deci *aceleași atribuțiuni și aceiași șefi*, constituind deci, cantități comparabile și perfect cunoscute de cei cari sunt chemați a face această operație, în România se compară ingineri din servicii cu totul deosebite, cu atribuțiuni diverse, constituind cantități necomparabile, iar triajul se operează de o autoritate ai cărei membrii în imensă majoritate respectiv, nu cunoaște și nu poate cunoaște pe inginerul propus la înaintare la alegere.

Unde sunt oare elementele aceleiași activități ingineresti, în exercițiul funcției unui inginer din serviciul mișcării și a altuia din serviciul hidraulic?

A unui inginer din serviciul lucrărilor noi și a altuia făcând funcția de Director al unei școli de meserii? A unuia din serviciul de Poduri cu a altuia din serviciul minelor? Ni se va răspunde poate că se pot găsi într'o activitate neobosită, într'un spirit drept etc. Se va găsi tot ce se dorește afară de comunele elemente ce constituiesc talentul de inginer, singurele ce pot înrăuri înaintarea unui profesionist la alegere.

Concluziuni. — Potrivit interpretării stricte a legii franceze și a felului specific cum a evaluat corpul tehnic român, se impun următoarele modificări ale legii.

1. Sporirea generală a cadrelor conform tipului exprimat în legile franceză, italiană și belgiană, al căror tablou comparativ se dă alăturat.

2. Divizarea comitetului Inspectorilor Generali în 4 secțiuni, atunci când este vorba de a se opera alegerea și clasificarea inginerilor propuși la înaintare la alegere; *a)* secția serviciului de Poduri și Șosele; *b)* secția C. F. R.; *c)* secția serviciului de comunicație pe apă; *d)* secția serviciilor detașate.

3. Fixarea unui aceluiași raport în efectivul gradelor și claselor din cele 4 secțiuni (Direcțiuni).

4) Înaintările să se facă numai la caz de vacanță în cadrele secțiunii respective.

5. Se va examina și cazul de a face în acelaș grad înaintări numai la vechime, potrivit spiritului legii prusiene și belgiene, rămânând ca înaintarea la alegere să se păstreze numai de la grad la grad.

NICOLAE I. PETCULESCU

Inginer, Licențiat în drept, Șef de secție în serviciul
L. n. C. F. R.

TABLOUL COMPARATIV

al cadrelor corpului tehnic francez, italian, belgian și român

Denumirea gradului și clasei	EFFECTIVUL CADRELOR in				Observațiuni
	Franța	Italia	Belgia	România	
Inginer inspector general					In Belgia mai sunt încă: Ing. principal cls. I } " " " II } 28
Cls. I	10	13	{ 1 Director general	10	
Cls. II	24	12	{ 10 Inspectori	15	
Inginer-șef					
Cls. I	122	43	10	38	
Cls. II	130	32	14	38	
Inginer-ordinar			Ing. principal cls. I } " " " II } 28		
Cls. I	154	130	9	60	
Cls. II	135	80	13	90	
Cls. III	55	70	16	150	
Total general	639	380	101	401	